

معرفی کتاب

نخستین کتابی که طلبه در هر علمی درس بگیرد نقشی اساسی در موفقیت‌های آتی او در آن علم دارد، چراکه ساختار ذهنی او درباره آن علم را شکل می‌دهد. علم اصول فقه هم که یکی از مهم‌ترین ابزارهای فقیه برای اجتهاد است از این قاعده خارج نیست. کتاب حاضر شرحی آموزشی برای کتاب «الأساس فی أصول الفقه» است که تمامی مباحث اساسی علم اصول فقه را به زبانی ساده و به صورتی موجز ارائه کرده، به نحوی که مناسب برای اولین کتاب آموزشی در این علم باشد. در نگارش این کتاب از آرای بزرگان علم اصول فقه مانند: امام خمینی (ره)، محقق خویی، شهید صدر و بسیاری از فقهای معاصر استفاده شده است و برخی عبارات آنان عیناً نقل شده، تا طلبه با آخرین نظریات علم اصول آشنا شود.

ویژگی‌های کتاب

۱. متن و حاشیه کتاب به زبان عربی نگارش یافته است که طلبه را با اصطلاحات اصلی علم اصول فقه و ادبیات این علم آشنا می‌کند و مهارت او را در مطالعه و فهم منابع فقهی ارتقا می‌بخشد.
۲. عبارات اصلی و نظرات علمای اصول فقه تحت عنوان «قبس» در انتهای دروس نقل شده است.
۳. هر درس مشتمل بر «تطبیقات» است که کاربردهای واقعی قواعد را در فقه نشان می‌دهد.
۴. در پایان هر درس پرسش‌هایی ارائه شده تا طلبه میزان فهم خود از آن درس را ارزیابی کند.
۵. برخی دروس شامل موضوعاتی برای تحقیق و پژوهش هستند که فرصت‌هایی را برای مطالعه بیشتر طلبه‌های مشتاق فراهم می‌کند.
۶. برای آنان که تمایل به دانستن بیشتر درباره مطالب هر درس دارند، بخشی با عنوان «زیادات و تفصیلات» در انتهای هر درس در نظر گرفته شده است که بسیاری از آرا و نظرات و عبارات محققین را ارائه می‌کند.

سرفصل‌های کتاب

کتاب یک تمهید و یک خاتمه دارد و در میان این دو، پنج باب قرار گرفته است:

باب اول: مباحث الفاظ

مباحث الفاظ مشتمل بر یک مقدمه است که وضع، استعمال و دلالت را معرفی می‌کند و پنج فصل؛ اوامر، نواهی، عامّ و خاصّ، مطلق و مقید و مفاهیم.

باب دوم: ادله قطعی

حقیقت قطع و حجّیت آن و همچنین بحث علم اجمالی در مقدمه این باب بیان شده و سه فصل دیگر به: دلیل عقل، عرف و سیره و اجماع، اختصاص یافته است.

باب سوم: ادله ظنی

پس از معرفی اماره یا دلیل ظنی در مقدمه باب، چهار فصل در بیان امارات معتبر ذکر شده: ظواهر، خبر واحد، اجماع منقول، شهرت فتوایی. فصل پنجم باب نیز به امارات غیرمعتبر پرداخته است.

باب چهارم: اصول عملیه

مباحث مربوط به چهار اصل عملی در این باب گردآوری شده است: برائت، احتیاط، تخییر و استصحاب.

باب پنجم: تعادل و تراجیح

یک فصل از این باب به تعارض و فصل دیگر به تراحم اختصاص دارد.

فهرست درس‌ها

درس اول: نیاز به علم اصول فقه، تعریف، موضوع و ابواب آن

درس دوم: حکم شرعی

درس سوم: وضع و تقسیمات آن

درس چهارم: حالات معنا و لفظ

درس پنجم: راه‌های کشف وضع

درس ششم: استعمال

درس هفتم: دلالت

درس هشتم: ماده و صیغه امر

درس نهم: فور، تراخی، مرّه، تکرار

درس ۱۰ و ۱۱: انواع واجب

درس ۱۲: ماده و صیغه نهی

درس ۱۳: عامّ و انواع آن

درس ۱۴: مُخصّص و اقسام آن

درس ۱۵: تمسّک به عامّ در شکّ

درس ۱۶: مطلق و مقید

درس ۱۷: دلالت بر اطلاق

درس ۱۸: حمل مطلق بر مقید

... و درس ۸۰: روش اجتهاد و استنباط

برای تهیه کتاب و یا ارسال انتقادات و پیشنهادات خود، به صورت حضوری به نشانی

مراجعه فرموده و یا برای ارتباط مجازی با پیام‌رسان

تلفن

کتاب تماس حاصل فرمایید.

نمونه متن کتاب

قد عرّف المشهور علم الفقه بأنّه «العلم بالأحكام الشرعيّة الفرعية عن أدلّتها التفصيلية». ولكلّ قيد في تعريفه غرض خاصّ؛ فإنّه خرج بـ «الأحكام» العلم بالذوات والصفات والأفعال، كما قد خرجت بـ «الشرعية» الأحكام العقلية المحضة، واللغويّة كالصرفية والنحوية والبلاغية، وبـ «الفرعية» الأصليّة كعلم أصول الفقه. وخرج بـ «عن أدلّتها» العلم بالأحكام إذا كان علماً بلا واسطة الدليل، وهو العلم الحضورى كعلم الأنبياء والأئمة (ع). والمراد بـ «التفصيلية» الأدلّة التي يعتمد عليها الفقيه في استنباطاته أي الكتاب والسنة والاجماع والعقل. وخرج بهذا القيد علم المقلّد بالأحكام الشرعية حيث كان عن دليل وحيد يدلّ على ثبوت جميع الأحكام في حقّه إجمالاً، يعني حكم العقل بلزوم رجوع الجاهل إلى العالم. هذا. وأما علم أصول الفقه فقد عرّفوه بأنّه «العلم بالقواعد الممهّدة لاستنباط الأحكام الشرعيّة». وقد خرج بقيد «القواعد» العلم بالجزئيات كالعلم بمعاني موادّ اللغات، وبوثاقة الرواة، فلا يتناول التعريف علم اللغة و علم الرجال، بل وعلم الكلام.

همکاران تألیف

محسن زارع‌پور
استاد سطوح عالی حوزه

کارشناس: حجت الاسلام
رسول جعفریان

آیت الله مهدوی کنی
دبیر کمیته انقلاب اسلامی

سیدحسین حسینی تبریزی
متخصص منطق ارسطویی

شهریار زرناس
جامعه‌شناس فرهنگی

عبدالکریم محمدخانی
ویراستار و تدوین متون

محمدصادق شیرودی
کارشناس زبان‌شناسی

سیدسجاد کریمی قدوسی
گردآوری مسائل و نمونه‌ها